

nasz region

ROZWIJA SIĘ Z EUROPA

Biuletyn Informacyjny
Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego
na lata 2007-2013

NR 4/2014
ISSN 1733-6473
EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

- Wiedza najlepszą inwestycją
- Renesans na torach
- Sztuka kompromisu

FUNDUSZE EUROPEJSKIE – DLA ROZWOJU INNOWACYJNEJ WIELKOPOLSKI

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zielone światło dla szpitala

Wielkopolska jest w gronie siedmiu województw najbardziej zaawansowanych w ustaleniach z Komisją Europejską dotyczących ostatecznego kształtu swoich programów operacyjnych. Jest spora szansa, że WRPO 2014+ zostanie podpisany jeszcze w tym roku.

Podczas listopadowego spotkania udało się pozytywnie przedyskutować z Komisją perspektywę współfinansowania ze środków UE budowy Szpitala Matki i Dziecka w Poznaniu. Komisja Europejska wyrazi zgodę na takie finansowanie, o ile projekt znajdzie się na liście potrzeb Ministerstwa Zdrowia. Do tej pory kategorięcznie odrzucano możliwość realizacji nowych inwestycji w służbie zdrowia. Nadal jednak przedstawiciele Komisji zdecydowanie domagają się poprawy systemu opieki zdrowotnej w Polsce jako warunku dalszego inwestowania.

Marszałek Marek Woźniak przyjechał do Brukseli, aby rozmawiać z Komisją Europejską w sprawie budowy szpitala dziecięcego. Po udanych obradach powiedział: „Mam wrażenie, że udało się skruszyć mur. Teraz, przy wsparciu Ministerstwa Zdrowia, jest szansa na unijne pieniądze. Bruksela zdobyta, czas na Warszawę!”

Źródło: UMWW

FOT. SMARTLINK

FOT. MICHAŁ KALET

Giełda produktów finansowych JEREMIE

4 listopada br. w poznańskim Hotelu Mercure odbyła się konferencja „Giełda produktów finansowych JEREMIE” zorganizowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.

„Ponad 6 tysięcy małych i średnich przedsiębiorstw w Wielkopolsce skorzystało z szansy uzyskania wsparcia finansowego, jakim jest JEREMIE” – podkreślił w swoim wystąpieniu Marek Woźniak, marszałek województwa wielkopolskiego.

Podczas konferencji odbyły się dwa panele dyskusyjne. W pierwszym z nich, „Jak pozyskać środki finansowe na rozwój biznesu? Instrumenty zwrotne dla przedsiębiorców w ramach inicjatywy JEREMIE” uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Wo-

jewództwa Wielkopolskiego, Banku Gospodarstwa Krajowego oraz pośrednicy finansowi. W drugim, „Rozwinąłem firmę dzięki środkom unijnym w ramach inicjatywy JEREMIE” o swoich doświadczeniach dyskutowali przedsiębiorcy, którzy skorzystali ze zwrotnych instrumentów finansowych. Ostatnim punktem programu konferencji były rozmowy B2B – stoliki eksperckie pośredników finansowych.

W ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, Zarząd Województwa Wielkopolskiego przeznaczył na realizację JEREMIE w Wielkopolsce najwyższą w Polsce kwotę – 501 mln 300 tys. zł.

W NUMERZE:

4 | Renesans na torach

Rozmowa z Wojciechem Jankowiakiem, wice-marszałkiem województwa wielkopolskiego

6 | Kolej ma być szybka i nowoczesna

Największy pod względem wartości zakup inwestycyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w historii samorządu wielkopolskiego

8 | Wiedza najlepszą inwestycją

Przykłady projektów edukacyjnych wspieranych przez WRPO

12 | Edukacja i jej nowe wyzwania

Działania edukacyjne dla uczniów i nauczycieli zaplanowane w nowym programie WRPO 2014+

14 | Dobry projekt – duże pieniądze

Jak zdobyć dodatkowe środki na przeprowadzenie ciekawych zajęć pozalekcyjnych

15 | Sztuka kompromisu

Czy uzgadnianie WRPO 2014+ zakończy się jeszcze w tym roku?

Fot. Janusz Tatariewicz

NASZ REGION

Biuletyn Informacyjny WRPO wydawany jest na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań
 Departament Polityki Regionalnej, ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań
 tel.: 61 62 66 300 • faks: 61 62 66 301
 e-mail: promocja.wrpo@wielkopolskie.pl
 www.wrpo.wielkopolskie.pl

Wydawca: Smartlink Sp. z o.o., ul. Zjazd 2/4, 60-653 Poznań
 e-mail: biuro@smartlink.pl, www.funduszeonline.pl
 Redakcja: Jerzy Gontarz, Joanna Gontarz
 Koordynacja: Piotr Talaga
 Projekt i skład: Nina Dereszewicz-Nowacka
 Druk: Argonex

Biuletyn NASZ REGION jest wydawany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Pomocy Technicznej Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Szanowni Państwo,

Zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej transport oraz komunikacja w regionach i miastach powinna być planowana i realizowana z poszanowaniem zasady zrównoważonego i korzystnego dla środowiska rozwoju. Kryteria te spełnia kolej i dlatego największą część funduszy europejskich przeznaczaliśmy w regionie na jej modernizację i rozbudowę. Zaczęliśmy od zakupu spalinowych szynobusów, które obsługują linie niezelektryfikowane. Jednak największą inwestycją w historii wielkopolskiego samorządu był zakup 22 elektrycznych zespołów trakcyjnych Elf. Szybkie, ciche i wygodne pociągi przypadły do gustu pasażerom, którzy łatwiej podejmują decyzję

FOT. ARCHIWUM UMWW

o wyborze tego środka transportu. Za ponad 300 mln zł wyremontowaliśmy szlaki kolejowe Poznań – Wolsztyn i Poznań – Wągrowiec. W najbliższych latach będziemy nadal pracować nad poprawą jakości transportu kolejowego i komfortu podróżowania.

Równie ważnym obszarem, w którym dzięki funduszom unijnym udało się wprowadzić wiele pozytywnych zmian, jest edukacja i szkolnictwo wyższe. Wspierane przez Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 projekty z tej dziedziny są inwestycjami w przyszłość regionu. To nowe szanse nie tylko dla uczniów i studentów, ale także dla naszych miast i gmin, w których pracę znajdują wykształceni absolwenci. Na łamach biuletynu opisujemy kilka wybranych projektów edukacyjnych. Na przykład Kalisz wzbogacił się o najnowocześniejsze w Europie centrum badawcze kół zębatach, w którym kształcą się studenci tamtejszej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Starostwo Powiatowe w Gostyniu postarało się o dofinansowanie na budowę nowego pawilonu ze świetnie wyposażonymi pracowniami dydaktycznymi w Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu. W lepszych warunkach uczą się także gimnazjaliści – o czym przekonują opisane w biuletynie efekty projektów zrealizowanych w Malanowie i Rokietnicy.

W Wielkopolsce nie wszystkie dzieci mają równy dostęp do wczesnej edukacji. Dlatego nadal będziemy wspierać z Europejskiego Funduszu Społecznego tworzenie nowych miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego i programy edukacyjne, które zwiększą szanse dzieci z trudnościami w nauce. Szkoły zawodowe będą mogły kontynuować projekty staży i praktyk, a dofinansowanie z EFS otrzymają najlepsze projekty kursów językowych i korzystania z technologii komputerowych.

Wszystkie wspomniane inwestycje będą mogły uzyskać dofinansowanie z nowego WRPO, który będzie programem dwufunduszowym (EFRR i EFS). Kończy się decydujący etap prac nad WRPO na lata 2014-2020. Komisja Europejska wysoko oceniła projekt WRPO 2014+ i przygotowanie wielkopolskiej delegacji. Dzięki temu nasz program może zostać wynegocjowany jako jeden z pierwszych w kraju.

Marek Woźniak
 Marszałek Województwa Wielkopolskiego

Zachęcamy do zapoznania się z wydaniem biuletynu w wersji cyfrowej. Wystarczy zeskanować kod QR lub wejść na stronę www.wrpo.wielkopolskie.pl.

BEZPŁATNA PRENUMERATA

Kolejne numery kwartalnika „Nasz Region” można zaprenumerować, wysyłając e-mail na adres: promocja.wrpo@wielkopolskie.pl z dopiskiem „Zamówienie biuletynu”. W treści prosimy wpisać imię, nazwisko oraz adres, na który zostanie przesłane wydawnictwo.

Renesans na torach

Rozmowa z Wojciechem Jankowiakiem,
wicemarszałkiem województwa wielkopolskiego.

■ **Zakup 22 nowoczesnych Elfów wartych prawie 470 mln zł jest największą inwestycją w historii Samorządu Wielkopolski. Dlaczego region wydał tak duże kwoty na modernizację transportu kolejowego? Czy zdecydowała o tym moda na kolej, zalecenia Brukseli, czy rzeczywista potrzeba?**

Wiadomo, że Unia Europejska wspiera zrównoważony i korzystny dla środowiska transport, jakim jest kolej, i zaleca, by jak największa część funduszy europejskich przeznaczana była na jej modernizację i rozbudowę. To przekłada się na wzrost bezpieczeństwa i komfortu podróżowania, i to głównie wpływa na renesans kolei w Europie. W naszym regionie taka inwestycja była rzeczywiście bardzo potrzebna. Wielkopolska należy do regionów, w których najbardziej eksploatowane są linie kolejowe. Dobra sieć połączeń kolejowych sprawiła, że mieszkańcy masowo dojeżdżają pociągami do pracy i szkoły. Niestety, przez lata kolej była niedoinwestowana i z tego powodu pociągi nie zawsze kursowały planowo, a pasażerowie narzekali na komfort podróży. Widzieliśmy też, że modernizacja i rozbudowa połączeń drogowych sprawiła, że coraz więcej osób zaczęło przesiadać się do samochodów. Teraz zauważamy odwrotny trend.

■ **Czy można więc projekt uznać za największy sukces?**

Powiedziałbym, że modernizacja tej formy transportu w Wielkopolsce to niewątpliwy sukces. Każdy region inwestuje w koleje na

swoim terenie, ale nigdzie zmiany nie poszły tak daleko jak u nas. Proszę pamiętać, że Elfy to tylko część całego planu modernizacji. Wcześniej zakupiliśmy 22 spalinowe szynobusy, które obsługują linie niezelektryfikowane. Za ponad 300 mln zł wyremontowaliśmy szlaki kolejowe Poznań – Wolsztyn i Poznań – Wągrowiec. W tej chwili 40 proc. regionalnego rynku kolejowego jest już obsługiwana przez nowy tabor. Przede wszystkim cieszy nas, że inwestycja przyczyniła się do renesansu kolei w Wielkopolsce. W ubiegłym roku przewieźliśmy o prawie 613 tys. osób więcej niż w 2012 r. W tym roku zapowiada się kolejny wzrost. Rekordy notujemy na linii Poznań – Wągrowiec – Gołańcz. W 2011 r., przed remontem trasy i wypuszczeniem na nią nowoczesnych składów, jeździło tam niespełna 2300 osób na dobę. W 2014 r. będzie to ok. 3600 pasażerów. To wzrost o ok. 56 proc.!

Dobra sieć połączeń kolejowych sprawiła, że mieszkańcy masowo dojeżdżają pociągami do pracy i szkoły

■ **Pasażerowie polubili Elfy.**

Nic dziwnego. Skrócił się czas i zwiększył komfort podróżowania mieszkańców do pracy, uczelni czy szkół w Poznaniu.

Nowe Elfy są szybkie (przystosowane do jazdy z prędkością 160 km/h) i cichsze, mają wygodne fotele i wyposażone są w biletomaty, monitoring, klimatyzację, gniazdko elektryczne i dostęp do internetu bezprzewodowego. Są też dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pociągi są mniej awaryjne, dzięki czemu pasażerowie łatwiej podejmują decyzję o wyborze tego środka transportu zamiast np. samochodu.

■ **To wszystko polska myśl techniczna.**

Dobrze, że tak duży i trudny kontrakt wygrała polska firma – Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz SA. Współpraca przebiegała bardzo dobrze. Umowę na dostawę 22 elektrycznych zespołów trakcyjnych Elf podpisaliśmy w lutym 2011 r. Na początku br. przyjechał do nas ostatni skład. Mówiliśmy już, że zakup tych pociągów to największa inwestycja w historii wielkopolskiego samorządu, ale jednocześnie dla bydgoskiej fabryki kontrakt dla naszego regionu jest największym, jaki dotychczas zrealizowała w Polsce. Widzimy, że firma się rozwija, udoskonala swoje produkty, gdyż każdy kolejny model wychodzący z montowni jest lepszy. Z pewnością sukcesy w Wielkopolsce pomogły firmie w ekspansji zagranicznej. Słyszymy, że od pewnego czasu pociągi z Bydgoszczy zdobywają rynek niemiecki.

■ **Jakie trasy obsługują nowe Elfy?**

Składy kursują na trzech liniach: Poznań – Kutno, Poznań – Zbąszynek, Poznań – Mogilno. Trasy zostały odpowiednio przygotowane, żeby te pociągi mogły po nich jeździć.

■ **Elfy są własnością województwa, lecz kto je eksploatuje?**

Tabor jest sukcesywnie udostępniany w formie dzierżawy operatorowi – spółce Koleje Wielkopolskie. Przewoźnik został powołany w 2009 r. przez Samorząd Województwa do wykonywania przewozów regionalnych na terenie województwa. Samorząd wojewódzki jest bo-

Zakup taboru kolejowego dla regionalnych pasażerskich przewozów kolejowych. Kalendarium realizacji projektu:

- **październik 2008:** Zarząd Województwa podjął decyzję o przygotowaniu do realizacji projektu
- **kwiecień 2009:** wniosek został wysłany do zatwierdzenia przez Komisję Europejską
- **grudzień 2009:** decyzja o dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- **marzec 2010:** ogłoszenie o przetargu na dostawę 22 elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT)
- **październik 2010:** wybór wykonawcy – przetarg wygrała polska firma Pojazdy Szynowe PESA
- **luty 2011:** podpisanie umowy z bydgoską fabryką
- **luty 2012:** dostawa pierwszego Elfa
- **luty 2014:** przyjazd do Poznania ostatniego z zamówionych pociągów.

Priorytet II Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 Infrastruktura komunikacyjna
Działanie 2.4 Tabor kolejowy dla regionalnych przewozów pasażerskich

Źródło: UMWW

wiem mocą ustawy zobligowany do organizacji transportu kolejowego w wymiarze regionalnym.

Wiadomo, że transport publiczny nie jest rentowny, a brakujące kwoty przekazywane są z budżetu województwa. Rocznie są to duże kwoty. Niestety, wzrost kosztów nie szedł w parze z poprawą standardu podróży. Zaczęliśmy przyglądać się wydatkowaniu funduszy i stąd pomysł stworzenia własnej spółki. W międzyczasie pojawiła się koncepcja, żeby Przewozy Regionalne stały się spółką samorządową i w ten sposób staliśmy się udziałowcem tej firmy. Nie do końca jest to sukces, bo prędko się okazało, że zarządzanie tym molochem przez 16 województw nie jest proste, głównie z powodu rozbieżności, gdyż tylko część województw jest zainteresowana rozwojem kolei tak jak my. Stąd decyzja o utworzeniu własnej spółki. Tak więc na rynku wielkopolskim istnieje dwóch przewoźników: Przewozy Regionalne i Koleje Wielkopolskie. Myślę, że ta dywersyfikacja utrzyma się przez najbliższe lata, gdyż Koleje Wielkopolskie nie będą w stanie udźwignąć taborowo obsługi całego rynku.

■ **Rozpoczęła się nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej. Czy możemy się spodziewać nowych rekordów w inwestycjach na kolei?**

O dokładnym zakresie poszczególnych projektów będziemy mówić, gdy będzie znany ostateczny podział pieniędzy w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+) i programów operacyjnych realizowanych na poziomie krajowym. Nadal trwają negocjacje z Komisją Europejską. Transport to druga po Innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarce naj-

wieksza oś priorytetowa. Na finansowanie dróg i szlaków kolejowych chcemy przeznaczyć 414 mln euro. To bardzo duża kwota. Wkrótce okaże się, jaka jej część zostanie przeznaczona na kolej.

■ **Ale wiadomo, że Unia Europejska nadal będzie łaskawie patrzeć na rozwój zrównoważonego transportu kolejowego.**

Co do tego nie ma wątpliwości, ale mamy inne ograniczenia, takie chociażby jak pułap zadłużenia województwa. Wiadomo, że Unia Europejska nie finansuje 100 proc. inwestycji. Zawsze część pieniędzy na realizację przedsięwzięcia pochodzi z krajowych środków publicznych. Pomimo tych znaków zapytania konkretne projekty są już przygotowywane. Łatwiej potem wprowadzać korekty, niż przygotowywać wszystko od początku. Wtedy często brakuje czasu. W najbliższych latach chcemy wyremontować ostatnią zaniedbaną linię kolejową: Poznań – Piła.

Nie możemy dopuścić, żeby tak ważny ośrodek subregionalny, jakim jest Piła, był trudniej dostępny niż inne. Hamuje to jego rozwój i utrudnia życie mieszkańcom w samym mieście i miejscowościach na trasie do Poznania. Pracujemy już nad tym – zlecieliśmy opracowanie studium wykonalności. Projekt w 70 proc. będzie finansowany z WRPO 2014+, a reszta z budżetu spółki Polskie Linie Kolejowe. Pasażerowie wielkopolskich pociągów mogą być spokojni – w najbliższych latach będziemy nadal pracować nad poprawą jakości transportu kolejowego i komfortu podróżowania.

Rozmawiał **Andrzej Szoszkiewicz**

Zakup 22 nowoczesnych Elfów jest największą inwestycją w historii Samorządu Wielkopolski

Kolej ma być szybka i nowoczesna

Koniec z wlokącymi się starymi pociągami! Takie hasło przyświecało samorządowcom naszego regionu, gdy zdecydowali w 2009 r. o powołaniu spółki Koleje Wielkopolskie. Powstanie nowego, regionalnego przewoźnika miało poprawić jakość oferowanych usług przewozów pasażerskich na kolei.

FOT. ANDRZEJ ŚWIĄTEK (2x)

Pociąg Elf w barwach Kolei Wielkopolskich

Wcześniej, przez dwa lata pasażerowie przemieszczający się na krótkich i średnich dystansach mogli korzystać z oferty spółki kolejowej Przewozy Regionalne, w której udziałowcami były samorzady regionalne. Wielkopolska miała 9,7 proc. udziałów w tej spółce. Ten eksperyment nie przyniósł jednak spodziewanych efektów, pasażerowie nie byli zadowoleni z jakości świadczonych usług. Trudno też było o koordynację działań przy tak licznych właścicielach spółki (16 samorządów regionalnych). Swoistym symbolem funkcjonowania ówczesnych przewozów było to, że w pewnych okresach spośród zakupionych częściowo za pieniądze województwa wielkopolskiego nowoczesnych szynobusów nawet 70 proc. było niesprawnych. W tej sytuacji wielkopolski samorząd zdecydował o utworzeniu własnego przewoźnika, tym bardziej że już trwały procedury uzyskania dotacji na zakup nowoczesnego taboru kolejowego dla Wielkopolski.

– Zanim pojawiły się nowe pociągi podjęliśmy decyzję o zakupie i modernizacji elektrycznych zespołów trakcyjnych, które wcześniej były dzierżawione i używane

przez Przewozy Regionalne – przypomina Jerzy Kriger, dyrektor Departamentu Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

Jednak najważniejszą inwestycją był zakup 22 nowych EZT typu Elf. To bez wątpienia największy pod względem wartości zakup inwestycyjny współfinansowany ze

środków Unii Europejskiej w historii wielkopolskiego samorządu. Starania o uzyskanie dofinansowania rozpoczęły się już w 2009 r., kiedy Samorząd Wielkopolski złożył do Komisji Europejskiej wniosek o dofinansowanie projektu „Zakup taboru kolejowego dla regionalnych pasażerskich przewozów kolejowych”. Akceptacja wniosku oznaczała

Udział nowego i zmodernizowanego taboru w przewozach pasażerskich na liniach kolejowych w Wielkopolsce od 2015 r.:

Przewoźnik	Procent	Mln P/k ¹⁾
Koleje Wielkopolskie	38	3,6
Przewozy Regionalne	23	2,2
Pozostało do modernizacji	39	3,7
OGÓŁEM	100	9,5

¹⁾ p/k = pociągokilometr – oficjalna jednostka miary pracy eksploatacyjnej linii kolejowej, która odpowiada przejazdowi jednego pociągu na dystansie jednego kilometra

Źródło: UMWW

możliwość współfinansowania w 50 proc. z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 zakupu nowego taboru, którego wartość oszacowano na prawie 470 mln złotych.

Elfy w barwach Wielkopolski

Nowe pojazdy trakcyjne pojawiały się na torach Wielkopolski sukcesywnie. Pierwszy Elf został dostarczony przez wybranego w przetargu producenta – bydgoską PESA – w lutym 2012 r., a ostatni niemal dokładnie dwa lata później. Nowe, szybkie pociągi zaczęły wozić podróżnych na zmodernizowanych trasach kolejowych o najlepszych parametrach szybkościowych. Obecnie Elfy znajdują się w rozkładach połączeń na trasach z Poznania do Konina i Kutna, Zbąszynia, Gniezna i Mogilna. Te nowoczesne i wygodne składy kursują z prędkością 130 km/h, gdy wyjeżdżają w trasę jako pociągi osobowe zatrzymujące się niemal na wszystkich przystankach, oraz z prędkością 160 km/h, gdy rozkład jazdy przewiduje przejazd pociągu przyspieszonego zatrzymującego się tylko na większych stacjach. W godzinach szczytu pociągi te kursują z częstotliwością co 30-40 minut.

Nowy tabor do 2020 roku

Nowy i zmodernizowany tabor używany przez Koleje Wielkopolskie (oprócz Elfów unowocześnione ETZ i spalinowe szynobusy) obejmuje 38 proc. tzw. pociągokilometrów, czyli sieci połączeń kolejowych w Wielkopolsce w powiązaniu z częstotliwością kursowania pociągów. Pozostałe 62 proc. obsługuje spółka Przewozy Regionalne.

– Postanowiliśmy złożyć propozycję Przewozom Regionalnym, by – o ile chcą wyko-

Połączenia pasażerskie obsługiwane przez Koleje Wielkopolskie z wykorzystaniem Elfów:

- Poznań – Konin – Września – Kutno
- Poznań – Zbąszynek
- Poznań – Gniezno i Mogilno.

Źródło: UMWW

Linie kolejowe, które zostaną zmodernizowane przy wsparciu funduszy unijnych do 2020 r.:

- Poznań – Piła
- Poznań – Wrocław
- Poznań – Ostrów.

Kontynuacja już rozpoczętych modernizacji:

- przedłużenie linii Poznań – Wągrowiec do Golańczy
- Poznań – Wolsztyn
- odgałęzienie linii Gniezno – Września do Volkswagena

Źródło: UMWW

nywać swoje usługi w Wielkopolsce – wprowadziły nowy lub zmodernizowany tabor, poprawiając w ten sposób komfort i szybkość podróży – podkreśla dyrektor Jerzy Kriger. – Dyrekcja Oddziału Wielkopolskiego PR przyjęła to wyzwanie, czego rezultatem będzie wprowadzanie od grudnia tego roku na niektórych liniach zmodernizowanych wagonów i ETZ. Te działania spowodują zwiększenie udziału nowoczesnego taboru w sieci połączeń o kolejne 23 proc.

Zmodernizowanie funkcjonowania kolei w Wielkopolsce będzie przedmiotem starań samorządu w ramach WRPO 2014+. W programie zapisano kwoty, które pozwolą na

unowocześnienie całości taboru przewoźników publicznych do 2020 r. Jak wylicza dyr. Kriger, do uzyskania pełnej wymiany taboru potrzeba 12 nowych Elfów i ok. 25 ETZ zmodernizowanych tak, by uzyskały parametry porównywalne z Elfami, o prędkości maksymalnej 120 km/h. Te nowoczesne pociągi będą w pierwszej kolejności wprowadzane na trasy z Poznania do Wrocławia, Ostrowa i Piły.

Trasy do remontów

Aby jednak było możliwe wprowadzenie szybkich pociągów na kolejne odcinki, trzeba też zmodernizować linie kolejowe. Część trwających już remontów będzie kontynuowana w ramach WRPO 2014+, m.in. na trasie Poznań – Wągrowiec, Poznań – Wolsztyn. Nowym zadaniem będzie natomiast modernizacja odcinka Poznań – Piła. Wkrótce zostanie podpisana w tej sprawie umowa z Polskimi Liniami Kolejowymi. Już wiadomo, że inwestycję, której koszt szacowany jest na ok. 600 mln zł, dofinansuje Unia Europejska. Remont ma być zakończony do 2018 r.

Pod kątem perspektywy finansowej 2014-2020 trwają także przygotowywania do ustalenia nowych przystanków i linii kolejowych wokół Poznania i organizacji kolei metropolitalnej, dla której właściwego funkcjonowania konieczna jest budowa trzeciego toru między stacją Poznań Główny a Poznań Wschód. To ogromny koszt: ok. 800 mln zł, nie licząc zakupu 20 elektrycznych zespołów trakcyjnych. Wstępnie szacuje się, że zadania te powinny być zrealizowane do 2017 r.

Elektryczny zespół trakcyjny Elf na stacji w Poznaniu

Małgorzata Linettej

Wiedza najlepszą inwestycją

Nauka jest podstawą współczesnego społeczeństwa i konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy. Dlatego tak ważne jest, by oferta edukacyjna na każdym etapie była nowoczesna i dostosowana do zmieniającej się rzeczywistości. Realizacja projektów związanych z nauką i edukacją jest szansą nie tylko dla uczniów czy studentów,

ale także dla całych miast, gmin oraz zamieszkujących je społeczności lokalnych. Wspierane przez Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny projekty edukacyjne są jednocześnie inwestycjami w pojedynczego człowieka, jak i przyszłość całego regionu.

Koła w ruch!

Kalisz ma najnowocześniejsze w Europie centrum badawcze kół zębatach, które dzięki współpracy z miejscowymi przedsiębiorstwami ma szansę stać się wzorcowym przykładem współpracy nauki z przemysłem.

FOT. EWA ŚWIADKOWSKA

W Centrum znajdują się trzy laboratoria – dokładności geometrycznej, badań wytrzymałościowych oraz badań materiałowych

Trudno sobie nawet wyobrazić, jak wyglądałoby życie bez koła zębatego. To jedno z tych urządzeń, którego wynalazcy nigdy nie poznamy i którego istnienie uważamy za tak naturalne, że nie warto się nad nim zastanawiać. Od tego roku, dzięki realizacji projektu „Utworzenie Centrum Dydaktycznego Badań Kół Zębatach przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Kaliszu” działaniu i parametrom kół zębatach, które w swoich wynalazkach wykorzystywali Arystoteles i Archimedes, niezwykle precyzyjnie będą mogli się przyjrzeć inżynierowie i studenci z miasta nad Prosną.

– Mamy teraz sprzęt najwyższej klasy i możemy wykonywać nim pomiary, których nie wykonuje się nawet w najlepszych politechnikach – mówi prof. Jan Chajda, rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Kaliszu, do której należy najnowszy w Wielkopolsce ośrodek naukowo-badawczy. – W regionie nie było do tej pory tak zaawansowanego zespołu laboratoriów – dodaje.

Powstanie takiego ośrodka w Kaliszu ma uzasadnienie w istnieniu w subregionie kalisko-ostrowskim Wielkopolskiego Klastra Lotniczego, do którego należy m.in. sześć zakładów działających w branży lotniczej

i samochodowej, zatrudniających około 2,5 tys. osób. W nowym Centrum firmy będą mogły przeprowadzać najprecyzyjniejsze pomiary i produkować coraz lepsze podzespoły. Wkrótce mury PWSZ w Kaliszu opuszczą pierwsi inżynierowie, którzy dziś poznają tajniki mechaniki kół zębatach w Centrum. Z pewnością bez problemu znajdą pracę np. w firmach z Klastra.

Na realizację indywidualnego projektu kluczowego, realizowanego w ramach WRPO, kaliska uczelnia otrzymała dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości prawie 19 mln zł. Zaledwie nieco ponad jedną czwartą kosztów pochłonęła budowa trzykondygnacyjnego obiektu o powierzchni ponad 2 tys. m² przy ul. Poznańskiej. Pozostałą kwotę wydatkowano na zakup nowoczesnego wyposażenia badawczego, które znajduje zastosowanie wyłącznie podczas projektowania rzeczywistych elementów, mających niezawodnie spełniać swoje funkcje. W Centrum znajdują się trzy laboratoria – dokładności geometrycznej, badań wytrzymałościowych oraz badań materiałowych. W laboratoriach znajdziemy specjalistyczne maszyny pomiarowe, np. zrobotyzowany optyczny skaner współrzędnościowy ze stołem obrotowym, stereoskopowy system do dynamicznego pomiaru i analizy odkształceń i deformacji 3D oraz maszynę wytrzymałościową, przyrząd do pomiaru błędów kształtu oraz przyrząd do pomiaru chropowatości i topografii powierzchni. W kaliskim Centrum można mierzyć i badać wszystkie parametry, a także

testować części, które przed dopuszczeniem do eksploatacji muszą spełnić warunek najwyższej jakości i precyzji. Ten warunek można już spełnić właśnie w Kaliszu.

Uczelnia wiąże z inwestycją nadzieję na wzrost atrakcyjności oferty edukacyjnej

i przede wszystkim – nowe obszary współpracy z przemysłem i otoczeniem biznesu. – Spełnia się dzisiaj moje marzenie – mówić podczas otwarcia Centrum 17 października 2014 r. prof. Jan Chajda – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Kaliszu otwiera

pierwsze własne centrum badawcze. Radość moja jest podwójna, bo wyraża się jakby w dwóch osobach: rektora, który cieszy się z nowej inwestycji służącej rozwojowi naukowemu uczelni, i inżyniera metrologa, którego pasją są badania kół zębatych.

Nowoczesna edukacja dla rolników

Szkolnictwo rolnicze w Polsce ma długie tradycje. Jednak metody dydaktyczne muszą być dopasowane do zmieniającej się rzeczywistości. Zwłaszcza że wiedza i praktyczne umiejętności mogą decydować o konkurencyjności, efektywności i szansach absolwentów na rynku pracy.

Początki szkoły rolniczej w Grabonogu sięgają 1946 r. Od zawsze warunki lokalowe były trudne. Jeszcze kilka lat temu uczniowie uczyli się przedmiotów zawodowych w dawnych barakach, pełniących wcześniej funkcje garaży. – W końcu lat 70. ubiegłego wieku budynki te zmodernizowano i zaadaptowano, choć wciąż nie spełniały wymagań dla klasopracowni – mówi Bożena Ryczkowska, dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych im. gen. Józefa Wybickiego w Grabonogu. – W latach 90. budynki były już bardzo zdegradowane, w związku z tym oczywista stała się konieczność poszukiwania źródeł finansowania budowy nowych pracowni – dodaje. Na przygotowany w 2007 r. projekt „Budowa pawilonu szkolnego z sześcioma wyposażonymi pracowniami dydaktycznymi w Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu wraz z zagospodarowaniem terenu” powiat gostyński otrzymał dofinansowanie z funduszy europejskich w wysokości prawie 2 mln zł.

W nowym budynku mieszczą się: pokój nauczycielski, sekretariat, pokój kierownika szkolenia praktycznego, szatnia, toalety i pomieszczenia gospodarcze, ale przede wszystkim 6 pracowni z zapleczeniami na pomoce dydaktyczne. – Wszystkie są wyposażone w nowe stoły szkolne, krzesła uczniowskie i obrotowe krzesła dla nauczycieli, szafy, regały, biurka, stoliki pod komputer, tablice, ekrany ścienne i inne niezbędne meble. W każdej jest też stacjonarny zestaw komputerowy oraz rzutnik multimedialny, rzutniki pisma, tablice interaktywne, drukarki ze skanerem, telewizory i DVD – wylicza Bożena Ryczkowska. – Nasi uczniowie to cyfrowi turyści. Oczekują innych form i metod nauczania niż dawniej. Obrazy, schematy, film, treści opracowane elektronicznie – wszystkie te środki audiowizualne powodują, że omawiany temat bardziej ich interesuje i w efekcie lepiej przyswajają wiadomości i zdobywają umiejętności. Efektywniej wykorzystany jest

Każda pracownia jest wyposażona w pomoce dydaktyczne odpowiednie do danego przedmiotu nauczania

czas lekcji, uczniowie nie nudzą się i chętniej pracują – wyjaśnia.

Wyposażenie klas zaproponowali nauczyciele. W nowych pracowniach odbywają się lekcje dziesięciu przedmiotów: chemii, biologii, techniki w rolnictwie, produkcji zwierzęcej, chowu, hodowli i inseminacji zwierząt, ekonomiki rolnictwa, podstaw przedsiębiorczości, produkcji roślinnej, zasad żywienia oraz technologii gastronomicznej. Każda pracownia jest bogato wyposażona w pomoce dydaktyczne odpowiednie do danego przedmiotu nauczania.

– Powstaniu nowego pawilonu towarzyszyła chęć poprawy warunków i jakości kształcenia, zwłaszcza praktycznego – wyjaśnia dyrektor szkoły. – Wykorzystywanie nowoczesnych technologii daje lepsze rezultaty nauczania, które przekładają się na przygotowanie absolwentów do przyszłej pracy zawodowej oraz wyniki egzaminów zewnętrznych. Budowa pawilonu wpłynęła również na poszerzenie oferty edukacyjnej szkoły dla dorosłych – twierdzi Bożena Ryczkowska – Odzwierciedla się to w zwiększonej liczbie uczestników

FOT. ARCHIWUM ZSR W GRABONOGU

na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Organizowane są zajęcia dla uczniów i rolników chcących zdobyć uprawnienia do prowadzenia kombajnów, siewczarni samobieżnych, wózków widłowych, a także szkolenia z zakresu ochrony roślin. Szkoła może wprowadzać nowe kierunki kształcenia, ponieważ nie jest ograniczona bazą lokalową – podsumowuje.

I rzeczywiście, ZSR w Grabonogu od 2008 r. kształci w zawodzie technik architektury krajobrazu, od 2010 r. – technik weterynarii, 2013 r. – technik mechanizacji rolnictwa, a od przyszłego roku w szkole zaczną się kształcić technicy inżynierii środowiska i melioracji. Prowadzi się tu również szkolenia dla rolników organizowane przez Wielkopolską Izbę Rolniczą i inne organizacje.

– Dzięki inwestycji w nowy pawilon do kształcenia zawodowego nasza szkoła stała się bardziej konkurencyjna, rozpoznawalna, cieszy się dobrą pozycją i pozytywnym wizerunkiem w otoczeniu – wyraża zadowolenie Bożena Ryczkowska.

Sport na niepogodę

Gimnazjum w Malanowie w powiecie tureckim wzbogaciło się o trzy nowoczesnie wyposażone pracownie dydaktyczne. Mieszkańcy gminy Malanów zyskali przy okazji nową salę sportową, z której mogą korzystać przez cały rok.

W ciągu ostatnich lat w gminie Malanów powstało kilka boisk, na których można grać w piłkę nożną (również plażową) i siatkówkę. Jednak do niedawna jedynym obiektem pod dachem była mała sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Malanowie. Brakowało dużej, wielofunkcyjnej sali, która nie tylko służyłaby miejscowym szkołom, ale także wszystkim, którzy chcą aktywnie spędzać czas oraz w miarę potrzeb pełniłaby dodatkowe funkcje niezwiązane ze sportem. Władze gminy, chcąc podnosić jakość życia mieszkańców, potrzebowały pieniędzy. Przy ograniczonych możliwościach finansowych konieczne było szukanie ich poza własnym budżetem. Przygotowując plany inwestycyjne na kolejne lata, brano więc pod uwagę te projekty, które mogły otrzymać korzystne dofinansowanie. Brak wsparcia funduszy europejskich uniemożliwiłby realizację dużych inwestycji.

Dzięki wsparciu EFRR w ramach WRPO na lata 2007-2013 w wysokości prawie 4 mln zł przy gimnazjum w Malanowie powstał dwukondygnacyjny budynek z salą sportową, boiskiem o wymiarach 18×36 m wraz z szatniami i zapleczem sanitarnym, 45-metrową salą fitness, trzema pracowniami dydaktycznymi oraz salą audiowizualną o powierzchni ponad 200 m². Jest ona wyposażona w rzutnik multimedialny i tablicę interaktywną. Odbývają się w niej różne uroczystości, prowadzone są też zajęcia sportowe.

– W trakcie roku szkolnego w godzinach porannych z sali korzystają gimnazjaliści oraz uczniowie szkół podstawowych z terenu całej gminy – mówi Kamil Witkowski, animator sportu pracujący w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Malanowie. – Oprócz zajęć lekcyjnych szkoły organizują wewnętrzne i międzyszkolne turnieje sportowe. Ponadto w ramach zajęć szkolnych organizowane

FOT. ARCHIWUM SP W MALANOWIE

są spotkania edukacyjne niezwiązane z lekcjami wychowania fizycznego i sportem. W godzinach popołudniowych sala sportowa jest otwarta dla wszystkich chętnych. Bardzo często z obiektu korzystają również mieszkańcy sąsiednich gmin. Popołudniami i w dni wolne od nauki zajęcia z różnych dyscyplin prowadzą kluby sportowe i stowarzyszenia. Przychodzą na nie zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe. To najlepiej pokazuje, jak potrzebna wszystkim mieszkańcom gminy była ta inwestycja – dodaje Kamil Witkowski. W okresie jesienno-zimowym w sali sportowej odbywają się imprezy sportowe o zasięgu gminnym, powiatowym, a nawet ogólnopolskim. Z obiektu w godzinach popołudniowych, kiedy realizowane są zajęcia pozalekcyjne, skorzystało już prawie 15 tys.

osób. Przy sali powstał parking, a cały obiekt (w którym zainstalowano windę) jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Nowa sala jest połączona z budynkiem. Z myślą o uczniach urządzono w nim trzy pracownie dydaktyczne. W chemicznej i fizycznej zainstalowano tablice interaktywne oraz nowoczesne rzutniki o krótkiej ogniskowej, a w językowej – nowoczesny sprzęt foniczny i komputer typu *all-in-one*. – Szczególnie dumni jesteśmy z pracowni językowej, w której uczniowie korzystają z zestawów słuchawkowych i nowoczesnego oprogramowania wspomagającego naukę – mówi Krystyna Sobczak, p.o. dyrektora gimnazjum. – Zmiany cieszą i pozytywnie motywują do pracy.

Edukować i integrować

Od wielu lat w podpoznańskich gminach dynamicznie wzrasta liczba mieszkańców. Oznacza to, że mimo niżu demograficznego liczba uczniów w szkołach nie tylko nie spada, ale jest coraz wyższa. Do tych gmin, w których dynamika zmian jest największa, należy Rokietnica.

FOT. JANUSZ TATARIEWICZ

Podczas przerw uczniowie słuchają muzyki z radiowęzła szkolnego

Wzrost liczby dzieci pociąga za sobą konieczność tworzenia nowych miejsc w szkołach. Bardzo ważna jest przy tym jakość nauczania – zdobyta wiedza i osiągnięte wyniki w poważnym stopniu zdecydują bowiem o ich starcie w dorosłe życie.

Przed 2011 r. na terenie gminy Rokietnica funkcjonowały dwa nieduże gimnazja. Po zrealizowaniu projektu „Budowa gimnazjum w miejscowości Rokietnica przy ul. Trakt Napoleoński, działka nr 56/2”, wsparte go funduszami europejskimi kwotą ponad 4 mln zł, w gminie jest jedna duża szkoła dla 280 uczniów. Budynki wcześniej istniejących placówek można było dzięki temu przeznaczyć na potrzebujące dodatkowe miejsca szkoły podstawowe. – Gimnazjum im. Noblistów w Rokietnicy znajduje się w centrum gminy przy nowo zbudowanej drodze. Dzięki tej inwestycji chcieliśmy dać szansę równego dostępu do wybudowanego w wysokim standardzie obiektu wszystkim naszym gimnazjalistom – wyjaśnia Danuta Potrawiak, sekretarz gminy Rokietnica.

Jednak poprawa warunków oświatowych nie była jedynym celem realizacji projektu. Na terenie gminy wciąż budują się osiedla, do których sprowadzają się nowi mieszkańcy. – Dlatego założyliśmy, że gimnazjum

będzie również gminnym centrum integracyjnym, miejscem gdzie można się spotkać, zorganizować zebranie, koncert czy inne ciekawe wydarzenie scalające naszą lokalną społeczność. Obecność mieszkańców i przychylny odzew z ich strony świadczą o tym, że to się nam udaje – mówi Danuta Potrawiak. – Ważne jest też to, że nowy obiekt jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Podjazd dla osób na wózkach oraz ułatwiająca poruszanie się po dwukondygnacyjnym budynku winda to niezbędne minimum w tym zakresie – dodaje.

W obiekcie znajduje się profesjonalnie nagłośniona aula z zainstalowaną na stałe sceną. Regularnie odbywają się w niej imprezy dla wszystkich mieszkańców gminy. – Jedną z nich jest coroczny koncert sylwestrowo-noworoczny, podczas którego mieszkańcom, którzy wyróżnili się w ciągu roku ciekawymi i ważnymi dla życia gminy osiągnięciami, wręczane są statuetki Rokietnickiej Wierzby. Są to społecznicy, przedsiębiorcy działający w duchu społecznej odpowiedzialności biznesu, działacze organizacji pozarządowych, wybitni sportowcy, ludzie kultury – wymienia sekretarz gminy. Innym ważnym wydarzeniem jest coroczny koncert z okazji inauguracji roku kulturalnego. W auli odbywają się rów-

nież zebrania wiejskie. Oprócz tego aula jest użytkowana oczywiście do celów szkolnych.

Powierzchnia wszystkich pomieszczeń w nowo zbudowanym gimnazjum wynosi 2673 m². Lekcje odbywają się w 12 nowoczesnie wyposażonych salach lekcyjnych, wśród których są pracownia komputerowa i laboratorium lingwistyczne do nauki języków obcych, a ponadto 6 gabinetów dydaktycznych – matematyczny, biologiczny, chemiczny, fizyczny, geograficzny oraz multimedialny. W każdej sali jest tablica multimedialna i rzutniki. Komputery z dostępem do internetu znajdują się również w szkolnej bibliotece. Budynek gimnazjum został wyposażony w sprzęt i pomoce dydaktyczne o wartości prawie 800 tys. zł. Oprócz auli, sal lekcyjnych i biblioteki w budynku znajdują się: gabinet pielęgniarski, świetlica ze sprzętem RTV, stół z kuchnią, szatnia, część administracyjna, gospodarcza i socjalna, a także hol.

– Szkoła funkcjonuje dopiero 3 lata, a już liczba uczniów osiągnęła wartość docelową. Na szczęście projekt zakłada możliwość modularnej rozbudowy – mówi Danuta Potrawiak. – Najbliższa przyszłość pokaże, kiedy stanie się ona niezbędna.

Marek Rokita

Edukacja i jej nowe wyzwania

Podejście kompleksowe i wyjście naprzeciw wyzwaniom cywilizacyjnym – tak można określić filozofię Komisji Europejskiej stosowaną do określania priorytetów w finansowaniu poszczególnych etapów edukacji człowieka. Widać to również w realizowanej przez KE polityce przyznawania wsparcia finansowego procesów edukacyjnych, w którą wpisuje się Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020.

FOT. PRZEMYSŁAW SKRZYDŁO

Na wsparcie w nowej perspektywie finansowej będą mogły liczyć szkoły zawodowe, które przygotowują projekty dobrej jakości staży i praktyk

Projekty w nim zawarte skupiają się bowiem na rozwoju u dzieci i młodzieży kompetencji kluczowych, czyli np. znajomości języków obcych, umiejętności matematycznych, umiejętności uczenia się czy kompetencji społecznych, takich jak choćby praca w zespole czy innowacyjność i kreatywność. Wśród priorytetowych projektów edukacyjnych adresowanych do starszych uczniów znajdują się również takie, których celem jest poprawa gotowości absolwentów szkół ponadgimnazjalnych do podjęcia pracy.

– W kompleksowym podejściu do edukacji podstawą jest myślenie o rozwoju ucznia i pod tym kątem podejmowane są konkretne

działania i realizowane projekty – podkreśla Iwona Borkowska z oddziału planowania strategicznego Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. – Nie wystarczy samo doposażenie szkoły w sprzęt informatyczny najnowszej generacji, trzeba też wyszkolić nauczycieli, by potrafili go obsługiwać, ale także sprawić, by zrozumieli potrzebę prowadzenia zajęć z uczniami z użyciem takiego właśnie sprzętu. Iwona Borkowska jako przykład podaje proces wprowadzania do szkół e-podręczników. Na początku te „nowinki technologiczne” budziły opór i nieufność wśród części nauczycieli, co mogło

wynikać z niezrozumienia istoty tej pomocy naukowej. – Nie chodziło przecież o maile do ucznia czy czytanie treści z ekranu, ale o interaktywne wykonywanie zadań logicznych, matematycznych, porównawczych itp. Teraz to się zmienia – dodaje Iwona Borkowska.

Od przedszkolaka

Wspomniana kompleksowość podejścia Komisji Europejskiej do procesów edukacyjnych przejawia się w preferowaniu projektów dotyczących także edukacji przedszkolnej, a nie tylko szkolnej. Chodzi m.in. o to, by na jak najwcześniejszym etapie niwelować dysproporcje między poszczególnymi dziećmi.

A to oznacza zielone światło dla projektów, których celem jest poprawa dostępu do placówek wychowania przedszkolnego. Konkretnie przekłada się to na dofinansowanie powstawania nowych miejsc wychowania przedszkolnego, ale też wzbogacenie oferty edukacji przedszkolnej o zajęcia podnoszące szanse dzieci mających trudności w uczeniu się czy opanowaniu podstawowych umiejętności. Dotowane będą mogły być zatem np. ćwiczenia z logopedą, psychologiem, pedagogiem i terapeutą. Głównym celem tego rodzaju projektów jest niwelowanie barier edukacyjnych i społecznych oraz wyrównywanie dysproporcji w dostępie do edukacji. Zadania te są szczególnie ważne w naszym regionie, gdy wiemy, że w Wielkopolsce nadal mamy do czynienia ze znacznymi różnicami dostępu do wczesnej edukacji. Wychowaniem przedszkolnym objętych jest znacznie więcej dzieci w miastach (w 2012 r. prawie 83 proc. dzieci w wieku 3-4 lat) niż na wsi, (nieco ponad 44 proc. dzieci w tym wieku).

Wkuwanie regulek do przeszłości?

W ramach WRPO 2014+ szkoły i inne placówki edukacyjne będą mogły otrzymać wsparcie na projekty, których celem będzie podnoszenie kluczowych kompetencji uczniów. Są one niezbędne do zwiększenia możliwości uzyskania pracy po zakończeniu edukacji. W związku z tym szczególny nacisk kładzie się na umiejętności ICT (związane z wykorzystaniem urządzeń telekomunikacyjnych i informatycznych), matematyczno-przyrodnicze, znajomość języków obcych. Z kolei wśród kompetencji społecznych dużą

Kompetencje kluczowe:

Kompetencje kluczowe oraz umiejętności niezbędne na rynku pracy zostały określone w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady (2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r.) w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie. Należą do nich:

- porozumiewanie się w językach obcych
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne
- kompetencje informatyczne
- umiejętność uczenia się
- kompetencje społeczne
- inicjatywność i przedsiębiorczość.

Źródło: UMWW

wagę przykładają się do wyrabiania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej. W tym kontekście wspierane będą projekty zakładające tworzenie w szkołach warunków do rozwijania tychże kompetencji i postaw, poprzez np. powoływanie warsztatów twórczych, laboratoriów językowych wyposażonych w odpowiednio nowoczesny sprzęt. Działania te mogą także służyć do nauczania metodą eksperymentalną.

Iwona Borkowska zwraca uwagę także na ogólniejsze znaczenie wyrabiania kompetencji ICT. – W części szkół, szczególnie na terenach wiejskich, trudno było wdrożyć nauczanie eksperymentalne przy zastosowaniu urządzeń teleinformatycznych, skoro placówki te nie miały dostępu do szerokopasmowego internetu – zaznacza. – Dlatego komplementarny z zadaniami edukacyjnymi jest projekt budowy sieci szerokopasmowej w regionie. Kolejnym elementem w procesie edukacyjnym, który znalazł się w programie, jest indywidualizacja pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W tym przypadku chodzi nie tylko o uczniów

mających trudności w uczeniu się i opanowaniu podstawowych umiejętności, ale także o uczniów zdolnych, którzy wymagają zwiększonego zainteresowania, rozwoju swoich zdolności i ukierunkowania.

Gotowi do pracy

Na wsparcie w nowej perspektywie finansowej będą mogły liczyć szkoły zawodowe, które przygotowują projekty dobrej jakości staży i praktyk. Chodzi o to, by uczniowie mogli odbywać praktyczną naukę zawodu w naturalnym środowisku pracy, a nauczyciele czy instruktorzy zawodu w takim środowisku zapoznali się z najnowszymi urządzeniami i technologiami produkcyjnymi. Takie postawienie akcentów jest odpowiedzią na dość powszechne w ostatnich latach zjawisko nieprzygotowania absolwentów szkół do wykonywania wyuczonego teoretycznie zawodu. Pracodawcy niechętnie przyjmowali do pracy osoby, które trzeba było niemal od zera uczyć zawodu, ponosząc przy tym konkretne koszty.

W ramach WRPO 2014+ w tym kontekście będzie możliwe wsparcie w postaci doposażenia placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego w urządzenia niezbędne do praktycznej nauki zawodu, organizacji szkoleń, zapewnienie nowoczesnej bazy technologicznej w zmieniających się warunkach na rynku pracy, a także przygotowanie nauczycieli do wykorzystywania nowoczesnych metod i środków nauczania oraz posługiwania się zakupionym wyposażeniem w pracy dydaktycznej. Dobrym przykładem kompleksowego podejścia do kształcenia zawodowego jest wdrażany od 2012 r. program „Czas zawodowców”, którego celem jest „wypuszczenie” na rynek pracy dobrze przygotowanych do podjęcia pracy techników w wybranych zawodach. W programie uczestniczy 50 szkół z całej Wielkopolski i w nowej perspektywie dołączy do niego kolejne.

Małgorzata Linettej

Edukacja w Umowie Partnerstwa 2014-2020:

Poprawa jakości kształcenia, w tym:

- doskonalenie programów kształcenia na wszystkich etapach edukacji oraz warunków dydaktycznych
- poprawa jakości kadry pedagogicznej
- poprawa systemu zarządzania edukacją
- wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji.

Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy, w tym m.in.:

- rozwój współpracy szkół, placówek oświatowych i szkół wyższych z ich otoczeniem, zwłaszcza z pracodawcami
- zwiększenie odsetka absolwentów szkół zawodowych wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych
- wzrost uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie.

Lepszy dostęp do wysokiej jakości stabilnych usług edukacyjnych, w tym:

- wzrost szans edukacyjnych grup defaworyzowanych
- zwiększenie odsetka dzieci (3-4 lata) korzystających z edukacji przedszkolnej.

Źródło: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Dobre projekty — duże pieniądze

Szkoły i placówki systemu oświaty będą mogły korzystać ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) będącego jednym z dwóch źródeł finansujących regionalne programy operacyjne.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 zakłada możliwość ubiegania się o dofinansowanie dużych projektów edukacyjnych, ale też zajęć pozalekcyjnych, akcji, konkursów, wyjazdów itp. z funduszy, które mieszczą się w obszarach objętych osiami priorytetowymi. Placówki oświatowe będą mogły korzystać ze wsparcia m.in. w ramach działania edukacja ogólna czy kształcenie zawodowe.

Kształcenie ogólne

Projekty mieszczące się w pojęciu „kształcenie ogólne” mogą obejmować bardzo szeroki zakres działań, począwszy od przedszkola do edukacji osób dorosłych. Ewentualni beneficjenci dofinansowania ze środków unijnych mogą zgłaszać projekty np. tworzenia nowych miejsc w przedszkolach, wyposażenia pracowni informatycznych w szkołach czy kursów języka obcego w połączeniu z praktycznymi ćwiczeniami za granicą.

– Bardzo interesująca dla wielu szkół może być możliwość wprowadzenia tzw. kształcenia doświadczalnego – informuje Sylwia Wójcik, dyrektor Departamentu Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

– Wiąże się to m.in. z dofinansowaniem utworzenia tzw. Małych Koperników, czyli sal-laboratoriów, w których uczniowie będą mogli poprzez doświadczenia nabywać wiedzę np. o prawach fizyki.

Szkoły lub inne placówki oświatowe będą mogły zgłosić projekty – po spełnieniu tzw. warunków brzegowych – a najlepsze otrzymają na realizację tych przedsięwzięć dotacje. Ewentualni beneficjenci w celu zwiększenia możliwości realizacji ambitnych projektów mogą tworzyć grupy lub konsorcja i wspólnie ubiegać się o sfinansowanie projektu. Jednak – jak zaznacza dyrektor Sylwia Wójcik – procedura ubiegania się o dotację nie stawia takiego wymogu ani też nie prefe-

ruje projektów złożonych przez grupy placówek czy instytucji.

Zawodowcy w cenie

Z unijnych pieniędzy wsparte zostanie kształcenie zawodowe. Szkoły będą mogły starać się o pieniądze na praktyki w zakładach pracy dla uczniów szkół zawodowych, a także na zwrot kosztów dla pracodawców, którzy zdecydują się przyjąć ucznia na staż. W ramach takiego projektu mogą znaleźć się również pieniądze na pokrycie wydatków związanych ze szkoleniem BHP dostosowanym do poszczególnych stanowisk pracy. O tego typu wsparcie będą mogły ubiegać się szkoły w porozumieniu z pracodawcami, ale także inne podmioty, np. izby rzemieślnicze. Co ważne, przy kwalifikacji projektów zwracać się będzie uwagę na ich kompleksowość i indywidualizowane podejście do uczniów.

Języki i internet

Dużą szansę na uzyskanie pieniędzy z Funduszu Społecznego będą miały projekty na szkolenia dla osób dorosłych.

– Z badań wynika, że dorośli Polacy prezentują stosunkowo niski poziom kompetencji językowych i komputerowych – mówi Sylwia Wójcik. – Dlatego też w nowej perspektywie dużą szansę na dofinansowanie będą miały dobrze przygotowane projekty kursów językowych i korzystania z technologii komputerowych.

Beneficjentami dofinansowania będą mogły być szkoły, instytucje szkoleniowe, szkoły językowe i inne tego typu placówki. Co istotne, jednym z kluczowych kryteriów przy wyborze projektu do realizacji jest doświadczenie w prowadzeniu szkoleń jednostki składającej wniosek o dofinansowanie.

15 procent z własnej kieszeni

W poprzedniej perspektywie projekty zawarte w programie Kapitał Ludzki nakierowane na wysoką jakość systemu oświaty oraz podnoszenie poziomu wykształcenia i kom-

Grupa uczniów z poznańskiego Technikum Poligraficzno-Administracyjnego ZSZ Nr 6 podczas stażu zawodowego w Londynie

FOT. DONATA LASKOWSKA

petencji realizowane były w większości na poziomie ogólnopolskim. To oznaczało ich dotowanie w 100 proc. z funduszy unijnych. Teraz w ramach „programu regionalnego” finansowanie będzie na poziomie 85 proc. W tej sytuacji na autorach projektów będzie ciążyło pokrycie z własnych budżetów brakujących 15 proc. kosztów.

– W perspektywie 2014-2020 szczegółowe zasady dotyczące wymogów i wysokości wniesienia wkładu własnego w odniesieniu do konkretnych typów operacji i grup bene-

ficjentów będą dokonywane na poziomie regionalnym – potwierdza Piotr Popa, rzecznik Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. – Należy jednak pamiętać, że przepisy określające zasady realizacji programów 2014-2020 umożliwiają zastosowanie szeregu różnych form wnoszenia wkładu własnego w projektach EFS, w tym również w formie niepieniężnej.

Słowa te potwierdza dyrektor Wójcik: – Można będzie, na przykład, wliczyć koszt pracy nauczycieli czy instruktorów, koszty rzeczowe dotyczące użytkowania sprzętu

albo też pośrednie, rozliczane ryczałtowo – zaznacza. – Wprawdzie trudno w tej chwili oszacować wysokość wkładu finansowego, jaki ostatecznie będą musiały ponieść placówki wnioskujące o dofinansowanie projektów, ale sądzę, że będzie to około 5 proc.

Małgorzata Linettej

Pełna treść artykułu dostępna w wydaniu internetowym na stronie www.wrpo.wielkopolskie.pl

Sztuka kompromisu

Kończy się decydujący etap prac nad Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020. Po pięciu rundach negocjacji z Komisją Europejską uzgodniony dokument został wysłany do Brukseli. Wszystko wskazuje na to, że jego ostateczna wersja zostanie przyjęta do końca tego roku.

Negocjacje z Komisją Europejską (KE) odbywały się w Warszawie w siedzibie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz w Brukseli – w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej i Biurze Informacyjnym Województwa Wielkopolskiego. Na czele delegacji KE stali Patrick Amblard, szef sekcji polskiej w dyrekcji generalnej ds. polityki regionalnej oraz Wallis Goelen z dyrekcji generalnej ds. zatrudnienia. Zespół z Urzędu Marszałkowskiego negocjował pod kierunkiem marszałka Marka Woźniaka.

Pierwsza tura odbyła się **23 września** i dotyczyła wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Rozmowy trwały cały dzień i udało się na nich omówić większość spornych kwestii. Wielkopolscy negocjatorzy przyjechali dobrze przygotowani. Wszystkie argumenty podparte były szczegółowymi obliczeniami i analizami. Dużo czasu zajęła rozmowa na temat podziału pieniędzy w ramach I Osi Priorytetowej WRPO 2014+ Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka. To największa pod względem budżetu oś, na którą zarezerwowano prawie 470 mln euro, z czego większość przeznaczymy na rozwój innowacji w firmach, w tym we współpracy z sektorem B+R, a resztę funduszy na projekty realizowane przez instytucje publiczne, np. uczelnie. KE proponowała, żeby aż 90 proc. środków przeznaczonych na B+R poszło na projekty w przedsiębiorstwach, a strona

Wielkopolska optowała za większym budżetem na przedsięwzięcia realizowane przez jednostki naukowe.

Druga runda, **23 października**, poświęcona była tej części WRPO 2014+, która będzie finansowana z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). W tym samym dniu omówiono też nierozwiązane podczas pierwszego spotkania kwestie dotyczące EFRR. W tej części strony powróciły do problemu finansowania innowacyjnych projektów. Komisja odstąpiła od sztywnego podziału alokacji pomiędzy firmy i naukę. Wsparcie dla publicznej infrastruktury B+R uzależniła od oceny biznesplanów obejmujące przyszłe wykorzystanie inwestycji dla i na rzecz przedsiębiorstw. Efekty tych projektów będą ściśle monitorowane.

Finał rokowań odbył się w Brukseli **od 3 do 6 listopada (EFRR) i 10 listopada (EFS)**. Większość czasu zajęło uzgadnianie kwestii dotyczących m.in. ochrony zdrowia, edukacji, transportu, ochrony środowiska, kultury i Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Na spotkaniach z przedstawicielami KE odpowiedzialnymi za poszczególne tematy punkt po punkcie omawiano zapisy WRPO 2014+. – Komisja najczęściej domagała się większego uszczegółowienia celów – mówi Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW. – W kilku przypadkach nie mogliśmy na to przystać, gdyż utrudniałoby to realizację

bardziej złożonych projektów. Ostatni dzień poświęcony był na omawianie wskaźników, na podstawie których oceniania będzie realizacja poszczególnych przedsięwzięć, a w rezultacie całego programu.

Dobrą wiadomość na temat budowy szpitala dziecięcego w Poznaniu przekazał marszałek Marek Woźniak już pierwszego dnia negocjacji. Komisja nie zgłosiła zastrzeżeń w sprawie dofinansowania tej inwestycji z funduszy europejskich pod warunkiem, że projekt zostanie wpisany na mapę inwestycji, którą przygotowuje komitet sterujący przy ministrze zdrowia.

Dla Grzegorza Potrzebowskiego to kolejne rokowania programu regionalnego z Komisją Europejską. – Siedem lat temu, gdy negocjowaliśmy WRPO 2007-2013, więcej było czasu na pogłębioną dyskusję dotyczącą wyzwań stojącymi przed regionami. Ich uczestnikami byli przedstawiciele wszystkich województw. Teraz gros czasu zajęły spotkania bilateralne poświęcone dokładnej analizie zapisów programu i uzgadnianiu szczegółowych kwestii technicznych – komentuje dyrektor Potrzebowski.

Komisja Europejska wysoko oceniła WRPO 2014+ i przygotowanie wielkopolskiej delegacji. Dzięki temu nasz program może być wynegocjowany jako jeden z pierwszych w kraju.

Andrzej Szoszkiewicz

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich:

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań

tel. 61 626 61 92 i 61 626 61 93

mail: info.wrpo@wielkopolskie.pl

info.fe@wielkopolskie.pl

Pełna lista sieci PIFE
(zakładka kontakt):

www.wrpo.wielkopolskie.pl

The screenshot shows the homepage of the website. At the top, there is a banner with the text "WIELKOPOLSKI REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2007-2013" and "Fundusze Europejskie - dla rozwoju innowacyjnej Wielkopolski". Below the banner, there are navigation tabs: "Menu podstawowe", "AKTUALNOŚCI", "KONTAKT", "NEWSLETTER", and "MAPA DOTACJI UE". The main content area features a news article titled "„Teoria i praktyka przy ubieganiu się o pozadotacyjne formy wsparcia ze środków Unii Europejskiej - warsztaty dot. przygotowania wniosku” – szkolenie w Pile". To the right, there is a search bar and several promotional boxes, including "Wielkopolska OK!", "System Ewidencji Przedsięwzięć planowanych na lata 2014-2020", "BADANIA OFERTY RYNKOWEJ", and "Nasz Region".

KONKURSY

DOBRE PRAKTYKI

SZKOLENIA

WYDARZENIA